

שאלה נושאת
פרסים בעמוד
4

מעייין הפרשה

העלון יוצא בכמות מוגבלת
לכן כל מי שיוכל להדפיס
את העלון ולהפיץ אותו
בבתי הכנסת שלו, יבורך!
לקבלת הגליון במייל שלחו
בקשה למייל:

kun.y@inn.co.il

פרשת ויצא | תש"פ

מלמד שלך בעומקה של תורה

תוכן עניינים

- 1.....דברי תורה לפרשת השבוע.
- 2.....ענייני שבת קודש.
- 2.....סיפור לכבוד שבת קודש.
- 3.....מבאר ההלכה.
- 3.....ידיעות השבת.
- 4.....שאלה לפרשת השבוע.
- 4.....תשובה לגליונות הקודמים.

על הפסוק: "וַיִּשְׁכַּב, בְּמָקוֹם הַהוּא" (כ"ח, י"א), מפרש רש"י, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים שמשם בבית עבר לא שכב בלילה שהיה עוסק בתורה. בענין זה מסופר על הגרי"ש אלישיב זצוק"ל: בשנים עברו, רבים עשו דרכם אל קצה שכונת "מאה שערים" כדי שרבנו יכריע בשאלות הקשות ביותר שעלו על סדר יומם של ראשי ישיבות, רבנים דיינים ופוסקי הלכה, וכך גם יחידים שניצבו בפני הלכה מסובכת הטעונה הכרעה. באותם ימים שמעו רבים את שמעו, ידעו אודות מעמדו כגדול פוסקי ההלכה בדורנו, אך לא רבים מהם ידעו על סדריו ועל שקיעותו המוחלטת בלימוד. הם עלו אל ביתו, שם הייתה הרבנית מסבירה להם בטוב טעם שהרב שוהה עכשיו בבית המדרש "אוהל שרה".

"עתה שעת הסדר הקבועה שלו", הייתה רגילה לומר בכל יום מבלי להתעייף, "אם זו שאלה של פיקוח נפש אפשר לנסות לדפוק על דלתות בית המדרש שנעולות על מסגר ובריח, ואולי על החלון ממול. אבל חבל על המאמץ, אפשר לדפוק כמה שרוצים, כשהוא שקוע בלימודו אינו שומע דבר, לכן כדאי לחכות לשעת הערב, לזמן שהרב ייחד לקבלת קהל". הייתה מסיימת את דבריה בתנוחת השתתפות כנה בצערו של השואל שייאלץ להמתין זמן רב. היו שהתחכמו וניסו בכל זאת לנקוש על דלתות בית המדרש, נקשו ונקשו ולא עלתה בידם מאומה. רבנו לא שמע ולא הרגיש כלום.

אחד מהם חזר אל הבית, מאוכזב, כדי לברר את זמני קבלת הקהל. מצא עצמו שופך לבו בפני הרבנית על השאלה הדחופה שיצטרך להמתין מספר שעות עד שיקבל תשובה עליה. הרבנית הפטירה אף היא: "מה אפשר לעשות? ככה זה אתו, כל יום מגיעים לכאן אנשים עם שאלות דחופות, לכולם אני אומרת אותו הדבר. כשהוא באמצע הלימוד הוא שקוע לגמרי, הוא אינו שומע כלום ואינו רואה כלום". כאן הוסיפה הרבנית משפט שראוי לו להחרט בתודעה לנצח: "הוא אינו פותח את הדלת לאיש, פשוט אינו שומע. אולי כשיבוא משיח, ייפתחו דלתות 'אוהל שרה' לראשונה באמצע סדר לימודו. עד אז, לא מסתבר שזה יקרה אי פעם". בשבת אחת שרר מזג אוויר קשה. גשם עז שטף את רחובותיה של ירושלים והקור חדר לעצמות. הוטל על אחד הנכדים ללוות את הסב הגדול מביתו אל בית המדרש "תפארת בחורים" לתפילת שבת בבוקר.

עשה הנכד דרך ארוכה מביתו, הגיע אל ביתו של רבנו ולא האמין למראה עיניו. הגג דולף, וכל החדר מלא במי גשמים. רבנו יושב בתנוחה נדחקת, מימינו ומשמאלו דליי מים נוטפים. כנראה שלאחר שמצא רבנו פינה שעליה אפשר להניח את הגמרא מבלי שתירטב ותספג במים, סחב בכוחותיו הדלים את השולחן הכבד לעבר אותה פינה, ואף עליה הניח דלי נוסף. והוא גופו היה שרוי בגן עדן....

זמני היום:

קטעי תורה וסדר ארבעה עשר	ירושלים		תל אביב		חיפה		באר שבע	
	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול	ט' בשול - ט"ז בשול
עילת השחר	5:17	5:22	5:25	5:30	5:24	5:29	5:21	5:26
זמן טלית ותפילין	5:23	5:29	5:31	5:36	5:30	5:35	5:27	5:32
זמן חזרת התורה	6:24	6:29	6:33	6:39	6:29	6:35	6:30	6:34
סוף זמן ק"ש (גמרא)	8:23	8:28	8:28	8:32	8:27	8:32	8:26	8:31
סוף זמן ק"ש (גמרא)	8:54	8:59	8:59	9:03	8:58	9:02	8:57	9:01
חזרת יום ולילה	11:30	11:34	11:32	11:35	11:31	11:34	11:32	11:35
מנחה ביחלה	12:01	12:04	12:02	12:06	12:02	12:05	12:03	12:06
מנחה במנוחה	15:48	15:50	15:46	15:47	15:45	15:47	15:49	15:50
סניף	16:40	16:42	16:37	16:38	16:36	16:38	16:40	16:42
באתר הכיכבים	16:53	16:54	16:49	16:51	16:49	16:50	16:53	16:54

הציינת לזמן זמן טלית ותפילין הוא הערך הממוצע בין שני הערכים הנ"ל. הערך הממוצע של שני הערכים הנ"ל הוא הערך הממוצע של שני הערכים הנ"ל.

ענייני שבת קודש

קרוב אליך הדבר מאד! (א)

לכבוד הרב, ברצוני לשתוח לפני הרב את בעייתי, בתקווה לקבל הכוונה נכונה ומסייעת. כבר תקופה ארוכה שאני חש התעוררות פנימית להתחזק בשמירת השבת - ואולם לצערי, בפועל עדיין לא זכיתי לכך. אני פשוט לא יודע איך לעשות זאת, ממה להתחיל. אני חושב שעצם המחשבה על שינוי בהתנהגותי ובאורחות חיי מרתיעה אותי. איך יקבלו זאת בחברה, ואיך אסתדר בבית עם האשה והמשפחה. וכך עוברות השבתות, אחת ועוד אחת, מבלי שאזכה לשומרון. וליבי נוקף! תופס אני את הגה המכונית, אבל ליבי זועק: "מה אני עושה? הרי זה אסור! המחלל שבת חייב סקילה! חוטא אני לקב"ה מאוד! מנתק אני את הקשר והאות שביני לבינו!" תאמין לי כבוד הרב, שבכל ליבי אני מתפלל ומייחל ליום שבו אזכה אף אני להימנות על שומרי השבת, אבל אל מול מצבי העכשווי ומציאות חיי - זה נראה לי רחוק וקשה. מה הרב מייעץ לי לעשות?

תשובה:

אכן העלית בעיה נפוצה וכואבת. רבים הם היהודים החפצים בתוך ליבם להתקרב ולטעום טעם שבת יהודית אמיתית, אך נרתעים בגלל קשיים סביבתיים וכל מיני עיכובים למיניהם, שהם בעצם קטנים, אך מבהילים מאוד ונראים כהרים.

הייתי רוצה לייעץ לך כצעד ראשון - להתארח בשבת במקום שבו תוכל לחוות מקרוב את חווית השבת היהודית, כגון אצל משפחה שומרת שבת, בישיבה, בסמינר ליהדות וכדומה (תוכל להתעניין על אפשרויות אלו בארגוני יהדות, כמו הידברות, ערכים וכדומה). בכך הולך אתה למקום שבו בקלות תסתגל לשמור שבת ולנהוג כפי המקום בו אתה מתארח, ושם תרגיש את קדושת השבת בקידוש, בשירה, בסעודות, בתפילות, בהרצאות ובשעורי התורה. אם ראית שלא הספיקה לך שבת אחת - תחזור ותשנה לעשות עוד שבת כזאת, ובכך תתן לעצמך את הדחיפה הראשונית ואת הביטחון לבצע את חובתך בשמירת השבת.

כמו כן עליך לדעת כמה פרטים נוספים: טעות גדולה היא לחשוב, כיון שאיני יכול לשמור שבת על כל פרטיה, אזי אין לי גם על מה להתחיל בשמירתה. חס וחלילה! זו טעות נוראה! עליך להתחיל במה שאתה כן יכול - ולהיזהר לפחות בפרטים שבידיעתך וביכולתך. כל חילול שבת חשבון בפני עצמו, כל סיגריה וסיגריה, ואפילו כל נשיפה ונשיפה בסיגריה אחת, זה חילול שבת בפני עצמו. לכן, גם אם נכשלת והתחלת לעשן סיגריה ובאמצע נזכרת והתעוררת כי שבת היום וזרקת את הסיגריה מידך [כי אסור לכבותה בשבת] - הרי הצלת את עצמך מעוד חילול שבת נורא של "מבעיר" בשבת. וכמו כן כל חילול שבת, אפילו קטן, שאתה נמנע מלעשותו - התקשרת בזה לקדושת השבת, ובעזרת ה' זה יתן לך את הכח לשמור את יתר הלכות השבת. (המכתב מתוך ספר "מקור הברכה")

סיפור מאת

הרב חיים זאיד שליט"א

"והשיב את הגזילה אשר גזל"

עמדתי בתור בסופר שנקרא "שפע ברכת ה'" בני ברק. לפניי קנה יהודי מוצרים ב-28 ש"ח. הוא נתן לקופאי שטר של 200 ש"ח, לקח את המוצרים ונעלם. הוא שכח לקחת את העודף בסך 172 ש"ח שהקופאי הניח לו על הדלפק.

כשהגעתי הראיתי זאת לקופאי, והוא שאל אותי מה דינו של כסף זה. אמרתי לו שישאיר את זה בשקית ויחכה, אולי אותו אדם יחזור תוך כמה ימים, ואם לא יגיע - שיתקשר אליי ואגיד לו מה לעשות עם הכסף.

לאחר שעות מספר מצלצל אליי יהודי ושאלתו בפיו: "כבוד הרב, הייתי בצרכנייה מסויימת ושברתי כלי יקר שהייתה עליו מדבקה ובה כתוב שמחירו 172 ש"ח. האמת שלא נוהרתי ואני מרגיש שאני חייב, אך באותו רגע ברחתי מהמקום ולא שילמתי. כעת אני מרגיש הרהורי חרטה על מעשוי. האם אני חייב לחזור לצרכנייה ולשלם?..."

נזכרתי שמישהו השאיר בקופה 172 ש"ח. ניסיתי לבדוק ושאלתי אותו אם מדובר בסופר "שפע ברכת ה'" ואם זה היה היום. לאחר שהשיב בחיוב חזרתי ושאלתי אם שילם שם 200 ש"ח וקיבל עודף, והיכן העודף... לפתע הוא צועק ואומר לי: "אוי, שכחתי את זה שם!"

אמרתי לו: "אתה רואה, יד ה' מול עיניך. אותו סכום שגזלת לקח הקב"ה מיד במקום". הוריתי לקופאי למסור זאת להנהלה, וזכה לקיים "והשיב את הגזילה..."

ידיעות השבת

כל השאלות והחידות הם מהמסנה ברורה ושולחן ערוך (אורח חיים)

באר ההלכה

- א. האם מותר להשאיל או להשכיר כלים לעכו"ם אפילו שאתה יודע שהוא ישתמש בהם ויעבוד איתם גם בשבת? (סימן רמו)
- ב. האם מותר להשאיל כלי לעכו"ם בשבת או לפני השבת? (סימן רמו, סעיף ב')
- ג. האם מותר להפליג בערב שבת בספינה, ומה התנאי? (סימן רמ"ח)
- ד. "יִשְׁכִּים בְּבֶקֶר בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְהֵכִין צֶרֶיִךְ שֶׁבֶת, וְאִפְלוּ יֵשׁ לוֹ פֶּמָה עֲבָדִים לְשִׁמְשׁוֹ יִשְׁתַּדֵּל לְהֵכִין בְּעֶצְמוֹ שׁוֹם דָּבָר לְצֶרְכֵי שֶׁבֶת כְּדִי לְכַבְּדוֹ" ממי לומדים שכל אדם צריך לכבד את השבת? (סימן רנ)

----כללי השתתפות----

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה חודשית, על 2 עלונים.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לענין/ להצלת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכו', ופלוני/ת בן פלוני/ת).

תשובות לשאלות אלו אפשר לשלוח עד ראש חודש טבת (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא השתתפו בהגרלה!)

שאלה: האם גם שמריחים בשמים או עשבי בשמים מרחוק צריכים לברך?

הקדמה, אסור ליהנות מריח טוב עד שִׁיִּבְרַךְ קִדְּם שְׁרִיחַ, אֲבָל לְאַחֲרָיו אֵינּוּ צָרִיךְ לְבָרַךְ, לפעמים אדם עובר באיזה שדה של הדסים ומריח את הריח הטוב שלהם.

ונשאלת השאלה, האם אדם זה צריך לברך על בשמים אלה.

- א. צריך שיהא מיועד להריח ועומד לכך כגון באיזה אופן מברך על ריח טוב שבפירות, ועל בשמים שבחדרו של בושם (מחסן), ובשמים שנעשו להעביר זוהמא או ריח רע כגון של מת ובית הכסא, או להעביר זוהמת הידים וכיוצ"ב (ס"ב).
- ב. ברכת הבשמים במחומר גם בשמים בעודן מחוברים כגון שהולך בשדה ומריח מברך עליהם (ביאוה"ל ס"א ד"ה מריח), ועיין חזו"א סי' ל"ה סק"ז מש"כ בזה.
- ג. בשמים המונחים בבית בעה"ב וריחם נודף בבית, ונכנס לביתו ומריחן מברך עליהם (ואפילו ריח שלהם שיוצא חוץ לבית והריחו ג"כ מברך), דודאי מיועדים להריח (שהרי קנאם בעה"ב להריח בהם) (שעה"צ סק"א).
- ד. יש אומרים דצריך כוונה להריח, אבל בלא מכוין להריח אף שבא אליו הריח מאליו ונהנה ממנו אין מברך. ודעת הרבה פוסקים כל שהבשמים נעשו להריח, כיון שמעלים ריח טוב ונהנה מריחם מברכין עליהם, אף שלא מכוין להריח (סק"ב).
- ה. בשמים המונחים בחדרו של בושם ולא בחנותו (היינו כעין מחסן וכדומה שאין נכנסים לשם הקונים בד"כ), אין מברכין עליהם כיון דעבידי לסחורה ולא לריח (אף שמטרתם היא להרחה, מ"מ אינם עומדים עתה לשם כך), אלא אם נטלם בידיו להריח דע"ז נעשה עביד לריחא (סק"א).
- ו. בשמים בחנותו של בושם: אף שעומדים לסחור בהם, מ"מ נחשב כעבידי לריח, דניחא ליה שיריחו האנשים ריח הבושם ויבואו לקנות ממנו, ומברך מיני בשמים כיון שהריח עולה מעורב מכולם יחד (סק"א וג') (ואם מונחים בצנצנות סגורות ורק פותחים בכל פעם להריח, נתבאר בביאוה"ל ס"ג, והובא לעיל בענין ריח שאין לו עיקר). ולענין בעל החנות עצמו יש אחרונים הסוברים דלגביו לא נחשב עבידי לריחא ואין מברך (ושאר האחרונים נחלקו בזה דסוף סוף הרי עומדים לכך), וע"כ טוב שיכוין להדיא להריח דאז לכו"ע יהי' צריך לברך [א.ה. ויל"ע דלכאורה צריך נטילה בידו, ולא סגי בכוונה להדיא, כדלעיל סוסק"א ובשעה"צ סק"ב] (סוסק"ד ושעה"צ סק"ז, ועיין עוד שעה"צ סק"ו).

שאלה לפרשת השבוע

חז"ל אומרים, כי כל כוונתו של לבן בעשיית המשתה היתה כדי לרמאות את יעקב, והראיה - שכעבור שבוע, כשהתקיימה חתונתה של רחל, לא כתוב שלבן עשה משתה. מצדו - שילכו "להתחתן ברבנות"... בחתונה השניה נאמר: "ויעש יעקב כן וימלא שבוע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה" בלי לעשות כל משתה. אם אין כבר צורך לרמאות - למה להוציא סתם כסף על משתה?

בין הפותרים נכונה תוגרל הקדשה על ארבעה גליונות, שם הזוכה יפורסם בגליון הבא בעז"ה.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il עד יום שלישי בשעה 16:00 (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא ישתתפו בהגרלה!) יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לע"נ/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכו', ופלוני/ת בן פלוני/ת).

בעז"ה נביא מהתשובות בגליונות הבאים.

העלון מוקדש לר' אפרים פרנקל

העלון מוקדש למשה קליגר

העלון מוקדש ליעקב קליגר

הערות, הארות, הצעות, תגובות וכדו' ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il

וכן כל מי שרוצה לקבל את העלון למייל מידי שבוע שיישלח בקשת הצטרפות למייל הנ"ל

תשובות לחידה מעלון "מעין הפרשה" פרשת חיי שרה

- א. **יעקב קליגר** כתב לנו: כאשר צדיק צריך שיעשה משהו למענו, אז אכן יש סיבה שיעשה בשבילו איזשהו נס. אבל כאשר צדיק מבצע מצווה, להיפך, דווקא אז עדיף שכמה יותר מהמצווה יעשה על ידו ומכוחו וללא שום עזרה מלמעלה. כאשר רבקה היתה צריכה מים לעצמה – עלו אליה המים. אבל מצווה כמו גמילות החסדים שבאה לעשות לאליעזר הינה משהו שעדיף שיעשה על ידי האדם עצמו, ולכן אז כבר לא עלו המים.
- ב. **משה קליגר** השיב: הרמבן אומר שלעבד עלו המים לקראתה מזה שכתוב ותמלא כדה בלי לשאוב ולגמלים לא קרה הנס ולכן היתה צריכה לשאוב ולהשקות כמו כל הנשים האחרות.
יישר כח!